OPŁATA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM

Rok VI. Kraków, piątek 28 grudnia 1923 Nr. 350

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać **wprost** do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi **nie będą** uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Nru Mp. 100.000

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 2300000 kwrt. 6900000 w Krakowie z odnoszeniem do domu mies. 2400000 kwrt. 7200000 Na prowincyi: z przesyłką pocztową mies. 3000000 kwrt. 9000000 Za granicą: z przesyłką pocztową mies. 6000000 kwrt. 18000000
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 25000 Mp., wiersz milimetr 1-szp. 35000 Mp. Nadesłane 100000 Mp. Wiersz milimetrowy 1-szpalt. w tekście 150000 Mp. Wiersz milim. 1-szp. na 1-szej stronie 200000 Mp Gratulacye 1500000 Mp. Inser. zamiejsc. o 50%, zagr. o 100% drożej

Nowy krok niemiecki w sprawie odszkodowań.

Nota niemiecka do rządu francuskiego.

Paryż. PAT. Niemiecki charge d'Affaires Hösch wręczył Poincaremu notę dotyczącą zagadnień ekonomicznych i administracyjnych na terytorium okupowanem. Poincare sformułuje swoją odpowiedź po porozumieniu się z rządem belgijskim.

Paryż. PAT. Memoryał niemiecki wręczony Poincaremu wyraża pogląd niemiecki na sprawy ekonomiczne i administracyjne nie poddając dyskusyi całokształtu sprawy odszkodowań. Niemiecki charge d'affaires von Hösch odczytał dokument poczem Poincare zażądał pewnych wyjaśnień. Rząd Rząd rzeszy życzyłby sobie usunięcia baryery celnej oraz zniesienia opłat pobieranych na terytoryach okupowanych. Rząd rzeszy pragnąłby współpracować w utworzeniu banku reńsko westfalskiego, oraz domaga się powrotu do służby wydalonych funkcyonaryuszy szczególnie niemieckich kolejarzy i funkcyonaryuszy przedsiębiorstw transportowych. Rady ministrów w Paryżu i Brukseli zajmą się zbadaniem pytania, czy propozycye niemieckie podyktowane są istotnie chęcią ułatwienia odbudowy życia reko[n]omicznego oraz spłacenia odszkodowania.

Również Belgia otrzymała notę niemiecką.

Bruksela. PAT. Niemiecki charge d'affaires wręczył Jasparowi memoryał zawierający odpowiedź na list z 17 grudnia. Jaspar oświadczył, że zbada notę w porozumieniu z rządem francuskim.

Powiadomienie Anglii o kroku niemieckim.

Londyn. 26 grudnia. PAT. Ambasador niemiecki zawiadomił rząd Wielkiej Brytanii o nowych kokach podjętych przez rząd Rzeszy w Paryżu i Brukseli.

Spisek komunistyczny w Hiszpanii i Portugalii.

Madryt. PAT. Potwierdza się wiadomość o wykryciu spisku, który miał wybuchnąć dnia 28 grudnia w postaci ruchu rewolucyjnego komunistycznego w Hiszpanii i Portugalii. Dokonano licznych aresztowań w środowiskach komunistów w Madrycie, Sewilli, Sarsebastyin, Bilbao oraz centrach górniczych i przemysłowych. Pochwycone dokumenty stwierdzają istnienie licznych organizacyi komunistycznych działających pod płaszczykiem towarzystw sportowych.

Włochy niezadowolone z umowy tangerskiej.

Rzym. PAT. W tutejszych kołach politycznych i w opinii włoskiej panuje niezadowolenie ze sposobu rozwiązania sprawy Tangeru. W tych dniach oczekiwane jest wysłanie przez Mussoliniego noty do rządu francuskiego, angielskiego i hiszpańskiego ujmującej punkt widzenia rządu włoskiego. Jak donoszą z kół miarodajnych wspomniana nota będzie miała charakter rzeczowego spokojnego protestu i wykazywać będzie w jakich postanowieniach zawartej umowy Włochy zostały niesłusznie pominięte.

Venizelos wraca do kraju lecz nie do polityki.

Ateny. PAT. Rząd grecki otrzymał od Venizelo za zgodę na przybycie do Grecyi na pewien czas i wzięcie udziału w uporządkowaniu sytuacyi w kraju. Venizelos obstaje przy swojem postanowieniu niepowracania do życia politycznego. Venizelos odpłynie z Marsylii do Aten w dniu 28 grudnia.

Niepogoda przeszkodziła demonstracyi urzędników w Paryżu.

Paryż. PAT. Dzięki niepogodzie niedoszła do skutku manifestacya urzędników państwowych zapowiedzianych na 24 grudnia.

Anglia nie może pomóc głodnym w Niemczech.

Londyn. PAT. Wolff. W odpowiedzi na odezwę mieszanego komitetu międzynarodowego Czerwonego Krzyża w Genewie wzywającą do niesienia pomocy niedożywionym dzieciom w Niemczech, oraz cierpiącym niedostatek rzemieślnikom niemieckim i członkom wolnych zawodów oświadczył angielski Czerwony Krzyż, że ze względu na bezrobocie w Anglii, oraz złe położenie pracujących w Anglii nie może ku swemu ubolewaniu wydać w tej sprawie odezwy.

Zmiana gabinetu w Holandyi.

Haga. PAT. Wolff. Królowa zwróciła się do przedstawicieli prawicy w drugiej izbie z propozycyą utworzenia przez nich gabinetu.

Uwolnienie anarchistki w Paryżu.

Paryż. PAT. Oskarżona o zabójstwo naczelnego sekretarza Action Française Maryusza Plateau niejaka niejaka Germaine Barton została uniewinniona przez sąd przysięgłych.

Epidemia trzęsień ziemi.

Paryż. PAT. Według otrzymanych tutaj wiadomości z Bogoty nowe bardzo silne trzęsienie ziemi dotknęło szczególnie wschodnie Kordyliery burząc częściowo dwa miasta. Były liczne ofiary w ludziach. W Bogota trzęsienie złe mi wyrządziło również szkody.

O szczególne pełnomocnictwa.

Warszawa. (Sin. Tel. wł.) Dnia 2 i 3 stycznia odbędą się wspólne posiedzenia komisyi skarbowej i administracyjnej poświęcone rozpatrzeniu projektu ustawy o szczególnych pełnomocnictwach dla rządu. Jak wiadomo ustawa ta znajdzie się na plenum sejmowem 4 stycznia.

„Świąteczne“ harce dolara.

Warszawa. (Sin. Tel. wł.) W ciągu dnia wczorajszego podniósł się kurs dolara w wolnych obrotach do 7,700. Wieczorem tendencya osłabła, tak, iż kurs obniżył się do 7.300 przy chętnej podaży.

(Podobne harce „świąteczne“ wyprawiał dolar również w Krakowie, gdzie przejściowo przekroczył nawet 8 milionów, by później spaść niżej 7 milionów. Przyczyną tej zwyżki był niewątpliwie brak podaży ze strony PKKP z powodu świąt i nieczynnej giełdy).

Narada w sprawie waloryzacyi

Warszawa. PAT. W niedzielę dnia 23 grudnia br. w ministerstwie skarbu odbyła się pod przewodnictwem pana prezesa Rady ministrów i ministra skarbu Grabskiego dłuższa konferencya poświęcona sprawie waloryzacyi danin i podatków.

Pertraktacye o zaliczki na podatek majątkowy toczą się nadal.

Warszawa. PAT. Pan Prezes rady ministrów powierzył kontynuowanie rokowań w sprawie podatku majątkowego ze sferami gospodarczemi, ozpoczętych przez p. Korfantego sekretarzowi generalnemu komitetu ekonomicznego Rady ministrów p. Stanisławowi Widomskiemu. P. Widomski urzędować będzie w gmachu Prezydyum Rady ministrów.

Kandydat na ministra spraw zagr. jeszcze nie przyjechał.

Warszawa. PAT. Wbrew wiadomościom podanym przez niektóre dzienniki poseł Maurycy Zamoyski dotąd jeszcze z Paryża nie przybył a przyjazd jego jest spodziewany dopiero w piątek.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.
Czwartek: „Sen nocy letniej“.

TEATR MIEJSKI OPERA I OPERETKA.
Czwartek: „Szalona Lola“.

TEATR BAGATELA.
Czwartek: „Kaprys kobiety“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW.
REDUTA: Księżniczka Terabak.
WANDA: Bartek Zwycięzca.
SZTUKA: 5 komedyjek.

Rodzaj i termin płatności państw. podatków bezpośrednich.

Rodzaj:	Terminy płatności:
1. Podatek gruntowy i budynkowy: Podwyższona II rata wykładnik 15 i 20. Podatek budynkowy tylko na wsi.	I. rata od 15 marca do 15 kwietnia. II. rata od 15 października do 15 listopada. „ 17 listopada do 17 grudnia.
2. Podatek przemysłowy od przemysłu i handlu (obrotowy): I. przedpłata w formie wykupna świadectw przemysłowych i handlowych (zaliczka na podatek od obrotu).	w grudniu na cały rok następny. Przedsiębiorstwa nowopowstałe wykupują świadectwa z chwilą powstania i to: caloroczne w I półroczu, półroczne w II półroczu roku kalendarzowego.
II. dopłata 2 proc. (instytucye kredytowe 5 procent) od obrotu na skarb, pół procent od obrotu na samorząd: a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategoryi i przedsiębiorstwa przemysłowe I—V kat.	do 15 każdego następnego miesiąca za miesiąc ubiegły wedle własnego obliczenia.
b) osobiste zajęcia I i II kat., wolne zawody i przedsiębiorstwa sprawozdawcze handlowe, obowiązane do publicznego ogłaszania bilansów (art. 54 ustawy) III—IV kat., przemysłowe VI—VIII kat.	od 1 stycznia do 1 lutego względnie od 1 lipca do 1 sierpnia za półrocze ubiegłe, wzgl. wedle własnego uznania co miesiąc jak pod 2a.
c) przedsiębiorstwa niesprawozdawcze handlowe III—IV kat. i przemysłowe VI—VIII kategoryi.	do 15 października za I półrocze, „ 15 kwietnia za II półrocze po uskutecznieniu wymiaru przez komisye szacunkowe.
3. Podatek od skrzynek depozytowych:	w styczniu za cały rok podatkowy z góry.
4. Podatek dochodowy: a) od dochodów osób fizycznych i prawnych z wyłączeniem dochodów od których podatek potrącają służbodawcy.	połowę przy złożeniu zeznania, drugą połowę po doręczeniu nakazu płatniczego.
b) od wypłat tygodniowych i miesięcznych potrącany przez służbodawców.	pobrać należy przy każdej wypłacie, odstawić do kasy skarbowej najpóźniej 14-tego dnia następnego miesiąca.
5. Podatek od kapitałów i rent 10 procent: 1. Ten podatek, o ile chodzi o kapitały i renty zahipotekowane, od 1 stycznia 1923 r. nie jest płatny. 2. Obowiązuje zaś nadal od procentów od kapitałów wedle poniższych zasad i płatny tylko w Kasie Skarbowej.	
a) od procentów od papierów wartościowych własnej emisyi znajdujących się w obiegu (z wyjątkiem akcyi).	instytucya emitująca płaci w ciągu miesiąca po terminie płatności procentów.
b) od procentów należnych właścicielom wkładów na procent lub na rachunku bieżącym, lub konto corrento w instytuacyach lub przedsiębiorstwach oszczędnościowych, kredytowych i bankowych. c) od procentów z kapitałów pożyczonych wszelkim przedsiębiorstwom obowiązanym do publicznego składania rachunków.	instytucya lub przedsiębiorstwo oblicza podatek w ciągu roku, a wpłaca w ciągu dwóch miesięcy po roku obrachunkowym, a z rachunków conto corrente do 31 marca.
d) podatek 0.540 od pożyczek udzielonych w rachunku bieżącym (on callo) przez instytucye lub przedsiębiorstwa kredytowe i bankowe.	instytucya lub przedsiębiorstwo oblicza i wpłaca podatek w [illegible] dwóch miesięcy po każdem półroczu.
6. Podatek majątkowy:	
1. rata (zaliczka na 1 ratę podatku majątk.)	od 15 kwietnia do 15 maja 1924.
2. „	listopad 1924
3. „	czerwiec 1925
4. „	grudzień 1925
5. „	czerwiec 1926
6. „	grudzień 1926.

Traktat handlowy Polski z Anglią.

Traktat nosi urzędowy tytuł: „Traktat Handlowy i Nawigacyjny pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Zjednoczonem Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandyi". Traktat składa się z ustępu, wymieniającego pełnomocników obu stron, oraz 10 artykułów, z których najważniejsze brzmią:

Artykuł 1.

Poddani lub obywatele każdej ze Stron Układających się, osiedli lub czasowo przebywający na terytoryach drugiej strony, będą w korzystali przy wykonywaniu handlu i przemysłu z tych samych praw oraz nie będą podlegali jakimkolwiek opłatom wyższym lub innym, jak poddani lub obywatele drugiej układającej się Strony. Będą oni korzystali pod każdym względem na teryoryach drugiej Strony Układającej się z tych samych praw, przywilejów wolności, korzyści i zwolnień, co poddani lub obywatele państwa najbardziej uprzywilejowanego.

Rozumie się jednakże, że postanowienia powyższe nie będą w żaden sposób naruszały specyalnych ustaw, rozporządzeń i przepisów, dotyczących handlu, przemysłu, policyi i bezpieczeństwa publicznego oraz wykonywania [illegible]ych rodzajów zawodów lub profesyi, które obowiązują obecnie lub mogą obowiązywać w przyszłości na terytoryach każdej z Układających się Stron, a mają zastosowanie do wszystkich cudzoziemców.

Artykuł II.

przewiduje między innemi:

Takie zrównanie w prawach z państwem najbardziej uprzywilejowanem będzie zastosowane do wszystkiego, co dotyczy przywozu i wywozu, opłat i formalności celnych, przewozu i tranzytu, prowadzenia operacyi handlowych i osiedlania się poddanych lub obywateli jednej z Układających się Stron na terytoryum drugiej.

Rozumie się, że postanowienia niniejszego Traktatu co do wzajemnego traktowania się na stopie państwa najbardziej uprzywilejowanego rozciąga się bezwarunkowo na wszystko, co dotyczy przewozu podróżnych do terytoryów, przez terytorya lub z terytoryów jednej z obu Układających się Stron na statkach lub dla korzystania w następstwie ze statków drugiej Strony.

Artykuł V.

Aby zapewnić zastosowanie powyższych postanowień, Strony Układające się zezwolą na tranzyt, ż zachowaniem zwykłych warunków i zastrzeżeń, przez swe wody terytoryalne.

Ruch tranzytowy nie będzie podlegał żadnym specyalnym opłatom z tytułu tranzyta (włączając wejście i wyjście) z wyjątkiem opłat, przeznaczonych jedynie na pokrycie wydatków na nadzór i administracyę, spowodowanych przez taki tranzyt.

Żadna ze Stron Układających się nie będzie zobowiązana przez niniejszy Artykuł zezwalać na tranzyt podróżnych, którym wstęp na jej terytorya jest wzbroniony, lub takich towarów, których przywóz jest zabroniony.

Tranzyt artykułów stanowiących monopol w jednem z obu państw będzie podlegał takiej specyalnej kontroli, jaka może być nałożona przez ustawodawstwo krajowe.

Artykuł niniejszy nie narusza w niczem prawa Rządu Polskiego do zabronienia lub ograniczenia tranzytu i ekwipunku wojskowego weług ustępu 4-go artykułu 22-go Traktatu pomiędzy Polską z jednej strony a Rosyjską Republiką Rad, Ukraińską Republiką Rad i Białoruską Rpliką Rad podpisanego 18 III. 1921 r.

Dla celów niniejszego Artykułu podróżni, bagaże i towary, a także statki, wagony osobowe i towarowe i inne środki przewozu, będą uważane za znajdujące się w tranzycie przez terytorya jednej ze Stron Układających się, o ile przejazd przez te terytorya, z przeładowaniem lub bez, z pozostawieniem na składzie lub bez, z podziałem ładunku lub bez, albo ze zmianą w sposobie przewozu lub bez, będzie tylko częścią całego przebiegu, rozpoczynającego się i kończącego poza granicą państwa, przez którego terytoryum tranzyt się odbywa.

Artykuł VI.

Spółki cywilne i handlowe, utworzone zgodnie z ustawami jednej ze Stron Układających się, będą mogły, stosując się do ustaw drugiej strony, osiedlać się na jej terytoryum i wykonywać tam swe prawa i zajmować się przemysłem, zawsze z wyjątkiem tych przemysłów, które z racyi swego specyalnego charakteru mogą podlegać specyalnym ograniczeniom, stosowanym do spółek cywilnych i handlowych wszystkich obcych państw.

Będą one mogły, stosując się do ustawodawstwa krajowego, normującego takie tranzakcye nabywać, posiadać, lub dzierżawić nierucho-

mości potrzebne do ich należytego funkcyonowania. Będą one miały zdolność sądową.

Spółki cywilne i handlowe, którym pozwolono osiedlać się lub wykonywać swe prawa lub zajmować się przemysłem zgodnie z niniejszym Artykułem, nie będą podlegały na terytoryum, na które zostały dopuszczone, podatkom, opłatom, i wogóle żadnym ciężarom skarbowym innym lub wyższym, aniżeli nakładane na spółki cywilne i handlowe krajowe.

Artykuł VII.

Spółki cywilne i handlowe, zawiązane dla rozwoju przemysłu naftowego i uznane przez oba Rządy za mające przynależność państwową angielską, będą korzystały w Polsce ze wszystkich praw i przywilejów, które mogą być przyznane takim spółkom cywilnym i handlowym jakiegokolwiek trzeciego mocarstwa.

Artykuł VIII.

Postanowienia niniejszego Traktatu nie będą stosowane do Indyj lub jakiegokolwiek z samorządnych dominiów, kolonij, posiadłości lub protektoratów Jego Brytyjskiej Mości, o ile przedstawiciel Jego Brytyjskiej Mości w Warszawie nie zawiadomi o życzeniu Jego Brytyjskiej Mości, ażeby wymienione postanowienia były stosowane do któregokolwiek z powyższych terytoryów.

Artykuł IX.

przewiduje zastosowanie art. VIII. także do jakiegokolwiek terytoryum, co do którego mandat z ramienia Ligi Narodów zostanie przyjęty przez Jego Brytyjską Mość.

Artykuł X.

Traktat niniejszy będzie ratyfikowany, a ratyfikacye będą wymienione w Warszawie, jak można najprędzej. Uprawomocni się on w piętnaście dni po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych i będzie obowiązywał przez rok od daty uprawomocnienia się. W razie, jeżeli żadna ze Stron Układających się nie zawiadomi drugiej Strony na trzy miesiące przed upływem rzeczonego okresu jednego roku o swym zamiarze rozwiązania niniejszego traktatu, po zostanie on w mocy aż do upływu trzech miesięcy od daty, w której jedna ze Stron Układających sę wypowie go.

Traktat sporządzono w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i angielskim, które jednakowo są autentyczne.

Do Traktatu dołączone zostały cztery noty, dwie podpisane przez p. Dmowskiego, dwie przez p. Max Mullera.

Pierwsza nota polska brzmi:

Panie Ministrze! Mam zaszczyt podać do wiadomości Waszej Ekscelencyi, że stypulacye Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego, podpisanego w dniu dzisiejszym między Polską a Zjednoczonem Królestwem, będą się również rozciągały na terytoryum Wolnego Miasta Gdańska od chwili wejścia w życie powyższego Traktatu. Mam zaszczyt itd., — Dmowski.

Druga nota polska zawiera ostrzeżenie, uczynione przez Rząd Polski co do art. 5-go:

Jak długo granica pomiędzy Polską a jednym z krajów sąsiedzkich będzie dla jakiejkolwiek przyczyny zamknięta dla podróżnych i towarów polskich lub powyższego kraju sąsiedzkiego, Rząd Polski nie będzie uważany za zobowiązanego do udzielenia Zjednoczonemu Królestwu na granicy z powyższym krajem ułatwień tranzytowych, przewidzianych w art. 5-tym.

Pierwsza z not angielskich zawiera obietnicę Rządu Angielskiego życzliwego potraktowania polskiej co do zawarcia oddzielnej umowy w sprawie dokumentów okrętowych.

Nota druga gwarantuje, że Rząd Angielski nie będzie stosował dumpingu, tzn. zawiera ostrzeżenie, że z powodu deprecyacyi waluty polskiej i stąd wynikłej taniości polskich towarów, Rząd Angielski nie będzie stosował specyalnych ceł dla naszych towarów przywożonych do Anglii.

U bar. Edmunda Rotschilda.

Br. Rotschild o obowiązkach milionerów ameryk.-żyd. — „Dziś musimy energicznie pracować dla Erec". — Nowa instytucya palestyńska: „Palestine Jewish Colon. Assotiation".

Współpracownik nowojorskich pism żydowskich „Morgenjournal" i „Dus jidische Folk" A. Goldberg, odwiedził niedawno w Paryżu bar. Edmunda Rotschilda, z którym omawiał sytuacyę w Palestynie i zagadnienia pracy palestyńskiej. Ze względu na ważność enuncyacyi jednego z najstarszych działaczy palestyńskich, do jakich można dziś śmiało zaliczyć sędziwego bar. Rotschilda, warto zapoznać się z przebiegiem ciekawych jego enuncyacyi.

Bar. E. Rotschild, który mimo swoich blisko 80 lat, zachował jeszcze wygląd świeży i żywość szczególnie wówczas występującą, gdy jest mowa o Erec Israel — oświadczył na wstępie:

„Dla Erec Israel pracuję już ponad 28 lat. Dziś liczę lat około 80, a Palestyna jest integralnym interesem mego życia".

Gdy interlokutor opowiedział bar. Rotschildowi o rozwoju organizacyi synistycznej w Ameryce, zaznaczył ten ostatni, że ucieszyły go ogromnie wiadomości o sukcesie dra Weitzmana w St. Zjednoczonych i dodał: „Znam ofiarność Natana Straussa dla Palestyny, ale gdzie są inni amerykańscy milionerzy, dziś, gdy możemy i musimy in tenzywnie pracować dla Erec Israel".

Red. Goldberg wyjaśnił, że wprawdzie wielu żydowskich milionerów w Ameryce stoi zdala od budowy ojczyzny żydowskiej, ale są oznaki, że tych ludzi można wciągnąć w orbitę działalności palestyńskiej. Muszą to uczynić powolane jednostki. Jest charakterystyczne, że np. Louis Marshall, człowiek popularny we wszystkich kołach żydostwa amerykańskiego, a bardzo blisko ruchu syonistycznego stojący jest zwolennikiem Keren Hajessod i odnosi się z żywą sympatyą do wszystkich przedsięwzięć ruchu syonistycznego. Byłoby też wskazane by powtórnie odwiedził Amerykę bar. James Rotschild z Londynu (syn Edmunda).

W tem miejscu oświadczył bar. Rotschild:

„Co się tyczy syna mego Jamesa, to spodziewam się, że pójdzie moim śladem, a nawet, że mnie prześcignie. Kocha on Erec Israel głęboko. Jeśli chodzi o samą pracę palestyńską, to ucieszy pana zapewne wiadomość, że założyłem obecnie nową organizacyę pod nazwą „P. I. C. A.", (nie Ika), a więc „Palestine Jewish Colonisation" której przewodniczącym jest syn mój James. Ma organizacya ta na celu przyciągnięcie do pracy palestyńskiej zamożniejszych jednostek i kół żydowskich, któreby na własny rachunek i odpowiedzialność dokonały części pracy w Palestynie w dowolnej dziedzinie: kolonizacyi lub przemysłu. Dotychczas na tem polu pracowałem jako izolowany Teraz gotów jestem współpracować z innymi. A że liczę lat 80, i blisko jestem kresu mej życiowej wędrówki — pragnąłbym widzieć innych boga tych Żydów na wspólnej drodze pracy. P. I. C. A. nie zamierza konkurować z Keren Hajessod, która spełnia pożyteczne zadania. Jestem przyjacielem organizacyi syonistycznej. Moim celem jest pozyskanie jednostek lub grup zamożnych Żydów, którzy odzielnie lub kollektywnie pragną dokonać czegoś poważniejszego w Erec Israel. Statuty P. I. C. A, znajdują się obecnie w Ministerstwie Kolonii i czekają zatwierdzenia. W ministerstwie się nie spieszą, ale gdy tylko uzyskam aprobatę, przystąpę do pracy i mam nadzieję — pozyskam Żydów amerykańskich.

O Sir Herbercie Samuelu

oświadczył bar. Rotschild: Jest to właściwy człowiek na właściwem miejscu. Rozgorączkowane głosy muszą zaprzestać swoich oskarżeń. Samuel ma ciężkie zadanie i przeprowadza je z wielkil taktem. Byłoby nieszczęściem dla Żydów, dla świata i dla naszej przyszłości w Erec Israel, gdyby postępował inaczej.

H. Samuel jest pierwszym żydowskim władcą ziemi żydowskiej i na niego zwrócone są oczy całego świata. Żądają od niego sprawiedliwości i jest sprawiedliwym. Jestem szczęśliwy, że tak postępuje. Żydzi nie mogą inaczej postępować. Chcemy mieć pokój z Arabami i będziemy go mieli. Czego chcą bowiem Żydzi w Palestynie? Nie sądzę, by tam szukali panowania gwałtem nad kimś drugim. To nie jest rzeczą Żydów i sprzeciwia się światopoglądowi żydowskiemu. Pragniemy w Palestynie uzyskać siedzibę, możliwość rozwinięcia naszych zdolności i pokazania światu, co Żydzi umieją stworzyć. Pragniemy powrócić do duchowej potęgi, jako naród. Gdy to osiągniemy, w ślad zatem przyjść musi uznanie świata: wielkości duchowej nikt nam nie będzie w stanie odebrać.

Po tych słowach przystąpił bar. R. do stolika, na którym leżał stos zwiniętych map palestyńskich. Rozwinął jedną z nich: była to mapa Chedery, Benjaminy i Rosz Piny, na których wyznaczone były posiadłości barona. Z radością dziecka pochylał się Rotschild nad mapami i zawołał z dumą: To należy do mnie, a to jest tylko cząstka!

Gdy mówiono o przemyśle palestyńskim i budowie portu, który Sir Samuel zamierza pozostawić inicyatywie prywatnego kapitału, oświadczył bar. Rotschild, że on z swej strony bierze udział we wszystkich ważniejszych przedsiębiorstwach przemysłowych; w pracy inż. Rutenberga w eksploatacyi soli, w planowanej fabryce cementu, nad to zbudował młyn. Port jest rzeczą ważną. „Gdyby Żydzi amerykańscy wzięli to na siebie — skończył Rotschild — i ja nie pozostanę na uboczu".

Nadesłane czasopisma.

„Menorah" Nr. 6.*)

Numer 6-ty Menory (wydawnictwo to omówiliśmy niedawno temu na łamach naszego pisma) przedstawia się bardzo sympatycznie.

Na czoło wysuwa się trzeci z rzędu artykuł Żabotyńskiego, pt. „Etyka żelaznej ściany". Żabotyński zdawał sobie widocznie sprawę z tego, że wywody jego poprzedniego artykułu o kwestyi żydowsko-arabskiej, jakkolwiek nacechowane żelazną konsekwencyą, musiały jednak wywołać pewien protest u ludzi bardziej uczuciowo traktujących problem współżycia narodów wogóle a Żydów i Arabów w Palestynie w szczególności. Toteż w niniejszym artykule zajmuje się Żabotyński wyłącznie etyczną stroną problemu.

Wyjątki z jego artykułu podamy wkrótce w piśmie naszem, dziś tylko podkreślić pragniemy, iż Żabotyński dochodzi do konsekwencyi że opozycya Arabów jest nieetyczna a nawskroś etyczne jest żydowskie żądanie siedziby narodowej. Z gryzącym sarkazmem i bólem pyta się Żabotyński: Czy narody pozbawione kraju, mają na wieki niemi pozostać. Ziemia cała jest już rozdzieloną, a zatem basta. Tego domaga się etyka! Żabotyński słusznie tym razem ujmuje etyczną stronę problemu.

Arykuły rozpatrujące walkę przeciwko młodzieży żydowskiej na uniwersytetach, twórczość artystyczną Hermana Strucka, biografię Glückel von Hammeln, pięknie ujętą przez S. Meiselsa, bogaty dział bibliograficzny, artykuły z dziedziny ruchu kobiecego, dział poświęcony specyalnie dzieciom żydowskim, folklorowi, teatrowi i modzie czynią numer ostatni bardzo urozmaicony. Szereg znakomitych reprodukcyi, zwłaszcza z twórczości i sztuki, reprodukcye, monet żydowskich z czasów Makabeuszów, portrety Strucka i malarza Rapaporta w świetnem wykonaniu, wreszcie poezye hebrajskie i dwa artykuły w języku angielskim z dziedziny prawa żydowskiego i ruchu kobiet, oto całość ostatniego numeru tego nad wyraz udatnego czasopisma.

*) Redakcya i administracya- Wien IX, Berggasse 31.

KRONIKA.

Kraków, 27 grudnia.

ŚMIERTELNY WYPADEK TRAMWAJOWY.

W poniedziałek dnia 24 bm. wieczorem wydarzył się na ul. Starowiślnej tragiczny wypadek. Około godz. 7-mej dostał się pod koła wozu tramwajowego Nr. 31 na linii trzeciej robotnik nieznanego nazwiska i poniósł na miejscu śmierć. Interwencya przybyłego na miejsce wypadku lekarza pogotowia okazała się drzemną. Zwłoki wydobyła z pod wozu straż pożarna, poczem przewieziono je do kostnicy na cmentarzu rakowickim Jak nas informują, nazwisko tragicznie zmarłego robotnika brzmi podobno Stempiński.

—o—

—Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj po raz 23 sukcesowy „Sen nocy letniej“; jutro potężny dramat Mereżkowskiego „Carewicz Aleksy“ utsępujący na afiszu miejsca krotochwili Fredrowskiej pt. „Gwałtu co się dzieje“, której premiera odbędzie się w sobotę 29. bm. Reżyser Antoni Piekarski nadaje tej przezabawnej farsie polskiej nową inscenizacyę a obsada w osobach pp. Klońskiej, Mezarekównej, Zalewskiej, Kułakowskiego, Miarczyńskiego, Szymańskiego, Dobiesława, Winawera zapewnia tej interesującej sztuce i tyle humoru posiadającej sztuce doskonałe wykonanie. P. Pronaszko przygotował nowe i stylowe dekoracye a pracownie krawieckie nowe kostjumy tym razem damskie dla panów a męskie dla pań, bo tego wymaga kapitalna akcya „Gwałtu co się dzieje“. Najbliższe powtórzenie „Betleem odbędzie się w niedzielę 30. po południu o godz. 3.

—o—

— ZAMACHY SAMOBÓJCZE. W ubiegłe dni świąteczne zanotowano kilka wypadków targnięcia się na życie. I tak 27. letnia Zofia Sibicka, krawczyni, udała się dnia 25 bm. na cmentarz rakowicki i tam zażyła morfiny. W domu swym przy ul. Kościuszki zażył w celu samobójczym kokainy, 18-letni Mieczysław Kowalski, urzędnik prywatny. Po gotowie ratunkowe po zastosowaniu środków zaradczych przewiozło oboje niedoszłych samobójców do szpitala św. Łazarza. Natomiast opiece domowej pozostawiono 18-letnią Franciszkę Leńkowską, żonę restauratora, która wśród niewyjaśnionych okoliczności doznała zatrucia amoniakiem. Stan jej nie jest groźny.

— SKUTKI GOŁOLEDZI. Na ul. Zwierzynieckiej poślizgnął się wczoraj przedpołudniem kupiec Antoni Steciab i upadł tak nieszczęśliwie, że doznał złamania prawej nogi.

— POŻAR BARAKU. We wtorek rano interweniowała straż pożarna na ul. Wielickiej, gdzie zapalił się barak, własność firmy Elbor. Pożar powstał wskutek nieostrożności dozorcy przy ogrzewaniu zamarzłego kbrka wodociągowego. Straż pożarna połowę baraku uchroniła od spalenia, jakkolwiek akcya ratownicza z powodu gwałtowej wichury i śnieżycy była bardzo utrudniona.

PAS TRANSMISYJNY SKRADZIONO z fabryki pudełek blaszanych przy ul. Łokietka l. 36 Szkoda wynosi 80 mil. mkp.

KRADZIEŻ BIELIZNY. Dnia 25. grudnia br. przytrzymał posterunkowy Jana Łukiewicza l. 29. zam. w Proszowicach, ponieważ niósł kosz, jeszcze mokrej bielizny. Przytrzymany Łukiewicz podał, że bieliznę tę kupił od Rozalii Kopeć, zam. przy ul. Kupa. Wydelegowany do Kopeciowej wywiadowca znalazł tam jeszcze większą ilość bielizny, wobec czego i Kopciową doprowadził do tut. aresztów. Jak zbadano, bielizna ta została skradziona na szkodę Pinkusa Kochanego zam. przy ul. Dietlowskiej l. 73.

Budżet austryacki na r. 1924

Budżet austryacki na rok 1924, który został przedłożony radzie narodowej (parlamentowi) do zatwierdzenia, przewiduje deficyt 836,7 miliardów koron, podczas gdy deficyt za rok 1923 wynosił 2664,3 miliardów.

Osiągnięto więc zmniejszenie się deficytu w porównaniu z rokiem 1923 o 1827,5 miliardów koron austryackich.

W budżecie powyższym uwzględniono już bardzo wiele punktów przewidzianego programu sanacyjnego. Tak więc uwzględniono już podwyżkę podatku obrotowego, oraz mające nastąpić zmiany taryf w monopolach państwowych. Natomiast nie uwzględniono już zmiany taryfy celnej, która do nadwyżkę oprócz już przewidzianych dochodów.

Zmniejszenie się wydatków osiągnięto w bardzo dużym stopniu przez zespolenie oraz zniesienie niektórych urzędów państwowych, a także redukcyę personalu urzędniczego.

Budżet składa się z 4 głównych pozycyi.

A. Administracya państwowa. Wydatki 8055 miliardów, dochody 6818 tymsamem deficyt: 1247 miliardów.

B. Monopole: wydatki 25,76 miliarddów, podczas gdy dochody wynoszą 1326 miliardów koron, tymsamem nadwyżka w dochodach 1300 miliardów, która pokrywa już w zupełności wydatki administracyjne państwa.

C. Przedsiębiorstwa państwowe: Deficyt 38,3 miliardów.

D. Koleje żelazne: włączając koleje południowe oraz koleje lokalne dają deficyt 851,9 miliardów koron.

Deficyt kolei żelaznych w roku 1923 wynosił około 2550 miliardów i był w ten sposób większy od ogólnego przewidzianego deficytu na rok 1924, z powyższego widać wyraźnie, iż właściwa sanacya budżetu państwa austryackiego leży w sanacyi kolei żelaznych w końcu należy z budżetu tego uwypuklić następujące pozycye: wydatki na pożyczkę państwową 1785 miliardów. Wypłaty na rzecz innych państw wynoszą 1785 miliardów. Pensye emerytów państwowych 1207 miliardów. Wydatki na wojsko wynoszą 550 miliardów. Ministerstwo spraw wewnętrznych 501 miliardów, ministerstwo sprawiedliwości 263 miliardy, oświata 258 miliardów.

Monopol tytoniowy po obliczeniu wydatków inwestycyjnych, które wynoszą 23,6 miliardów ma dać czystego zysku 1178.8 miliardów. Poczta, choć preliminowana jest w dochodach z nadwyżką 135 miliardów, da zapewnie deficyt, gdyż wydatki inwestycyjne na ten resort wynosić mają 209 miliardów. Zarząd domen i lasów państwowych przyniesie 46 miliardów dochodów. W końcu teatry państwowe dadzą deficyt 18,07 milj.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Wiedeń. PAT. „Der Morgen“ donosi z Pragi, że na konferencyi małej ententy w dniu 9 stycznia w Belgradzie państwa małej ententy zamanifestują na korzyść utrzymania traktatów pokojowych. Krok ten jest spowodowany żądaniem Węgier, aby w związku z pożyczką międzynarodową zwolniono je od wypłat reparacyjnych oraz żądaniem Bułgaryi, aby jej pozwolono zaprowadzić obowiązkową służbę wojskową. Równocześnie państwa małej ententy zwrócą się do wielkich mocarstw z prośbą o dopuszczenie ich reprezentantów na najbliższe konferencye międzynarodowe, którymby przysługiwały te same prawa jak reprezentantom mocarstw ententy.

Paryż. PAT. Dzienniki donoszą z Veracruz że powstańcy oświadczają, że opuścili Veracruz ze względów strategicznych.

Rzym. PAT. „Secolo“ przynosi wiadomość, że obecny minister poczt Di Cesaro zostanie zapewne mianowany ambasadorem włoskim w Moskwie.

Rzym. PAT. Agencya Stefani. Kilku nieznanych osobników napadło na posła do parlamentu Amedola i znieważyło go, poczem zadało mu kilka ran cięższych i lżejszych. Lekarze sądzą że leczenie ran potrwa 14 dni. Policya śledzi za sprawcami napadu, którym udało się po dokonaniu napadu zbiedz.

Toulon. PAT. Francuski napowietrzny statek sterowy Damuide gnany silną wichurą poleciał na zachód. Statek ma dostateczną ilość benzyny dla utrzymania się w powietrzu i obrania odpowiedniego momentu dla lądowania.

Toulon. PAT. O godzinie 16-tej zauważono statek sterowy Damuide na zachód od Tatouine. Sterowiec oddalił się w stronę oświetlonych latarń morskich i zdawał się panować nad sytuacyą.

Nakładem Gal. Spółki Wydawn.
Red. nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odp. J. Freund
Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Orzeszkowej 7.